THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

VOLUME XIII No. 4701 | TORONTO WEDNESDAY FEBRUARY 10, 1926 | יום ד׳ כ״ו שבט, פרשה משפטים, תרפ״ו | טאראנטא מיטוואך דער 10־טער פעברואר, 1926 | PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

N. Y. Public Library 476 Fifth Ave. New York, N. Y.

פייערליכער קבלת פנים פאר חיים נחמן ביאליק אין ניו יארק

טויזענטער אידען באגעגענען דעם חשובן גאסט. — קבלת פנים זעהר אן איינדרוקספולער. — איך וויל מיט מיינע אויגען זעהען די גרעסטע אידישע קהלה, זאגט ביאליק.

ניו־יארק, פעברואר, 9, (איטא).

ניו־יארקער אידען האבען זיך אליין איבערטראפען מיט׳ן קבלת פנים וועלכע מער איז אראנגשירט געווארען פאר׳ן העברייאישען דיכטער חיים נחמן ביאליק, וועלכער איז היינט אהער אנגעקומען.

צוליעב דעם זעהר אונגיסטיגען וועטער האבען זיך פיעלע שיפען פארשפעטיגט צווישען וועלכע עס איז אויך געווען די „מאוריטאניא״ אויף וועלכער דער חשובער גאסט איז געווען, אבער דאס האט ניט געשטערט די דורכפיהרונג פון דער אנגעצייכענטער פראגראם.

די ביאליק רעקעפשען קאמיטע צוזאמען מיט פראמינענטע ציוניסטען זענען ארויסגעפאהרען אין׳ם מעיארס שיפעל אנטקעגען דער „מאוריטאניא״ און האבען זי באגעגנט ארום קוואראנטין.

אן עולם פון טויזענטער אידען זענען געשטאנען ביים „פיער״ און האבען באגריסט דעם גאסט.

אין דער פארטי זענען געווען חיים נחמן ביאליק, זיין פרוי, שטריה לעווין, און לואיס ליפסקי.

זייל ווהען די אמעריקאנער אידען אין אן אינטערוויו מיט א פארטרעטער פון דער „איטא״ האט ביאליק ערקלערט:

„דאס איז מיין ערשטער זויזיט אין אמעריקא, ווייל איך וויל זעהן מיט מיינע אויגען די שטארקסטע אידישע קהלה אין דער וועלט, וועלכע איז אויסגעוואקסען אין די לעצטע פערציג יאהר. אבער מיין הויפט אויפגאבע צו קומען אהער איז צו הערען נאציאנאלער חיים. אלעס היינגט יעצט אפ אין אונזער מעגליכקייט אויפצוהיטן אונזער חיים, אונזער דורכפאל וועט מיינען א דורכפאל פאר׳ן אידענטום פון דער גאנצער וועלט און וועט ברייגגען שאנדע אויף דער גאנצער אידישער נאציע.

„די וועלט געשיכטע האט יעצט געשטעלט דאס אידישע פאלק צו א פראבע, און דערפאר וועל איך אפגעבען מיין קורצע צייט, וועלכע איך וועל זיין אין אמעריקא צו מאכען קלאהר פאר די אמעריקאנער אידען זייער היסטאָרישען חוב.

„די סומען וועלכע זענען פון די אמעריקאנער אידען געגעבען געווארען פאר פאלעסטינא, זענען ווערטלאז אין פארגלייך צו אונזער שטרעבונג און די פראקטישע לרבות וועלכע זענען געבראכט געווארען פון אונזערע חלוצים.

מוזען העלפען קולטורעלע ארבייט

די אמעריקאנער אידען מוזען אויך העלפען אין דער קולטורעלער ארבייט אין פאלעסטינא. מיר קענען אנטוויקלען אין פאלעסטינא א נאציאנאל קולטורעלן צענטער וועלכער זאל האבען א השפעה אויף אלע אידען פון דער וועלט און שאפען אן אינערליכען אחדות. דאס מוזען די אידען פון אמעריקא וויסען, און נערענען.

שטונדען לאנג זענען טויזענטער געגשען געשטאנען ביים „פיער״ אין דער ביאליק אין אייסרויוויי.

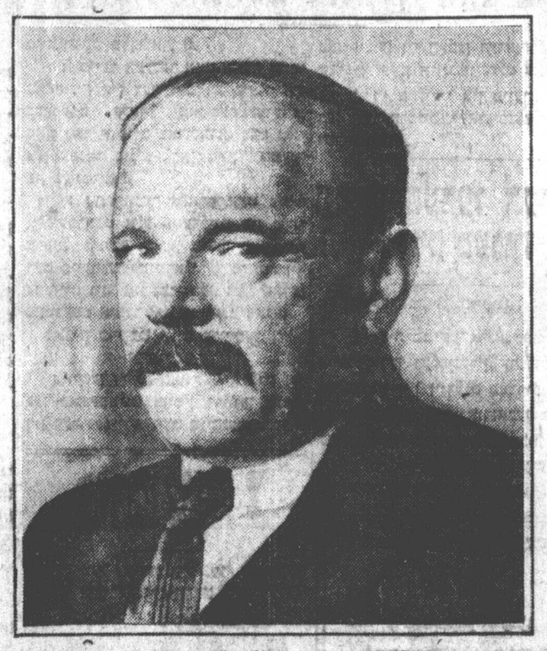

חיים נחמן ביאליק.

אידען זענען ווילקאמען אין שפאניען, זאגט לוסין וואלף

לאנדאן, פעברואר, 9, (איטא).

לוסין וואלף, דער אידישער כלל־טוער לאזט וויסען דער „איטא״ פון מאדריד, שפאניען, וואו ער פארברייענגט יעצט עטליכע טעג אויף זיין וועג פון פארטוגאל, אז נאך אן אונטערזוכונג וועגען דער מראנאנען פראגע אין ער אויף טאריידירט אפצולייקענען דעם סטייטמענט, וועלכער איז פארעפענטליכט געווארען אין דער לאנדאנער צייטונג „עקספרעס״, אז אידען זענען ניט ווילקאמען.

דער דאזיגער סטייטמענט באשטענד אין דער „איטא״ פון דעם 15־טען יאנואר פון בערלין, אין וועלכער די ערקלערונג פון „עקספרעס״ איז אפגעלייקענט געווארען.

לוסין זיך די אידען זעהר גוט אין שפאניען.

אין שפאניען עקזיסטירט א באוועגונג צו זעהען בריינגען די אידען צוריק אין לאנד. די שטארט פארדאוואס האט לעצטענס באשטימט א געוויסע סומע פאר׳ן מאנומענט וועלכער וועט געפלאנט פאר׳ן רמב״ם. מיט איין וואָרט, די אידען זענען דאריבער ווילקאמען.

דער דאזיגער סטייטמענט באשטעטיגט די טעלעגראמע פון דער „איטא״ דעם 15־טען יאנואר פון בערלין, אין וועלכער די ערקלערונג פון „עקספרעס״ איז אפגעלייקענט געווארען.

דייטשלאנד פארענטפערט זיך, אז זי פיהרט ניט קיין קאמף געגען איטאליען

בערלין, פעברואר, 9.

דער דייטשער ענטפער אויף מוסאליני׳ס סטראשונגען מיט טלחמה אויב דייטשלאנד וועט ניט אויפהערען אנצופיהרען אן עקאנאמישען קאמף געגען איטאליען, איז זעהר א בלאסער.

דער ענטפער איז געגעבען געווארען אין א רעדע וועלכע דער דייטשער אויסערן מיניסטער שטרעזעמאן האט היינט געהאלטען אין רייכסטאג.

שטרעזעמאן האט ערקלערט אז דייטשלאנד הארף זיך צוזיקהאלטען פון ענטפערען דעם איטאליענישען פרעמיער אין א טאן וועלכער פאסט זיך פאר א מאכטן פארהאנדלונג און ניט פאר א דיפלאמאטישער אונטערהאנדלונג מיט אן דערע נאציאנען.

די שטרייטגקייטען צווישען איטאליען און דייטשלאנד זענען, ווי פרעמיער מוסאליני האט זיך אליין מיט א צייט צוריק אויסגעדריקט, א רעזולטאט פון מוספארשטענדענישען. עס איז אבער ניט קיין עקאנאמישער קאמף.

צוליעב רייכ׳ס רעזיגנאציע וועט „קא לא״ ערוועהלען א פרעזידיום

וואַרשא, פעברואר, 9, (איטא).

צוליעב דעם וואס דר. לעאָן רייכ׳ס וויל ניט ענדערען, ווייל באשלום און האלט זיך ביי זיין רעזיגנאציע אלס פארזיצענדער פון דעם „קאלא״, ווערט געפלאנט צו ערוועהלען א פרעזידיום אנשטאט א פארזיצענדען. אין דער פרעזידיום זאל באשטעהן פון פארטרעטער פון אלע דיסטונגען.

„גאזעטא וואַרשאווסקא״, דער אפיציעלער ארגאן פון דער נאציאנאל דעמאקראטישער פארטיי, שרייבענדיק וועגען דעם יעצטיגען „קאלא״ קריזיס, באקומען ביי אלע נראפערס און דילעגאטן, דאנק אז גרינבאום זוכט קריעג.

די ציטונג קריטיקירט שארף די אפאזיציע פון דעם „קאלא״, וועלכע איז געגען דעם אידיש־פייליש אפטאך. די „אזיגע אפאזיציע זאגט ווייטער דיא ציטונג דאס מיט איהר שטעלונג די אידען צו קעמפען געגען פרוען, און פארגעסט אז אין צייט פון מלחמה עקזיסטירען „מלחמה געזעצען״.

ווייס שקלאפען באנדע געכאפט אין לעמבערג

לעמבערג, פעברואר, 9, (איטא).

די הייגע פאליציי האט אנטדעקט א באנדע ווייסע שקלאפען הענדלער, וועלכע האט דא אנגעפיהרט איהרע געשעפטען אויף א גרויסען מאסשטאב.

די דאזיגע באנדע האט ארויסגעשיקט א גרויסע צאהל פרויען נאך אנטינא, דרום אפריקא און אנדערע לענדער.

צוליעב דעם עקאנאמישען קריזיס איז דער באנדע ניט שווער געווען צו באקומען גאנץ ליידיגע פרויען און מיידלאך, וועלכע מען האט צוגעזאגט צו ליקען אן פארנארט אונטער פארשיעדענע פארשפרעכונגען.

אידישער אדוואקאט מאכט א $1,000000

ספאקאן, וואש., פעברואר, 9.

דא האט זיך היינט אנגעהויבן דער פראצעס פון אהרן שאפירא אן הענדלר פארד דעם באריהמטען אויטאָ מאביל מיליאנער.

שאפירא, וועלכער איז א לאיער מאכטיג פון פארד׳ן א מיליאן דאלאר שאדענערזאץ פאר אן אלטיקעל, וועלכער איז געווען גערדריקט אין „דירבארן אינדעפענדענט״, פארד׳ס ציטונג אינ׳ם דאזיגען ארטיקעל איז שאפירא אטאקירט געווארען פאר זיינע מעטאדען וועלכע ער באנוצט צו ארגאניזירען פארמער אין קאאפעראטיוו ארגאניזאציעס.

צום פראצעס זענען ארויסגערופען געווארען פיעלע עדות.

בעאמטע פון וואשינגטאנער פארמער אסאסיאיישן זענען גערופען געווארען אלס עדות פאר שאפירא׳ן.

אידישע פרוי הלשט פון שטיקענדען רויך

מרס. ווייגבערג, פון 57 יוראן סט. איז געסטערן שיעור אומגעקומען פון א פייער, וועלכער האט אויסגעברארן אין 55 יוראן סטריט.

דער פייער האט זיך שנעל פארשפרייט פון 55 צו 57 יוראן סטריט, וואו מרס. ווייגבערג וואוינט, אין זייערן קעלער רויך פארהלשט געווארען, א פארלייר־אפהרעגדער אויטאמאביל האט מרס. ווייגבערג אפגעפיהקט אין גרויס האספיטאל, וואו זי איז אפגעהאטעוועט געווארען.

דער פייער שאדען באט־עפס איבער 15 הונדערט דאלאר.

רבנים קאנפערענץ אין פוילען

לעמבערג, פעברואר, 9, (איטא).

דא האט זיך היינט געעפענט די קאנפערענץ פון אלע רבנים פון גרויס פוילען, צו דער קאנפערענץ זענען געקומען פיער הונדערט רבנים.

רבי ליפשיץ פון קאליש איז דער פארזיצענדער פון דער קאנפערענץ.

פראנצויזישע רעגיערונג נידערשטימט

פאריז, פעברואר, 9.

די פראנצויזישע רעגיערונג איז היינט נידערשטימט געווארען אין פראנצויזישען פארלאמענט, ווען די רעפוטאטען שטימען געגען 252 נידערשטימט דעם פארשלאג פון דער רעגירונג אז א פונקט פונ׳ם פארלאמענט פון דער פינאנץ קאמיסיע זאל צוריקגעצויגען ווערען.

צייט אבער דאס האט זיך ניט געהאלטען ווענען א צווייטן אפשטימונג צו דער רעגירונג ווערט עס ניט געגעבן.

מ״ערע־הייזער

פאליציי באזואכט ארער קאסטאם

עמבראידערי סטרייקער געהן זיעגרייך צוריק צו דער ארבייט

נעכטען איינס א זייגער נאכמיטאג האבען זיך די סטרייקענדע עמבראידערי ארבייטער זיעגרייך אומגעקעהרט צו דער ארבייט, נאך א סטרייק וועלכער האט אנגעהאלטען בלויז אייך וואך.

כמעט אלע פארדערונגען פון די סטרייקער זענען באגעגענען געווארען.

די בעלי בתים וועלכע האבען זיך ארגאניזירט אין אן אסאסיאיישן האבען געהאנדעלט קאלעקטיוו מיט דער יוניאן, אין דער באזיס פונ׳ם „סעטעלמענט״ איז 44 שטונדען א וואך ארבייט צייט און א פערטעל פאר „אווערטיים״ ביז דעם 1־טען יולי פון דאס יאהר און דערנאך צייט און א האלב פאר „אווערטיים״.

כמעט אלע ארבייטער האבען באקומען א העכערונג אין געהאלט.

די פירמעס וועלכע האבען געעפעטלט זענען: עמבראידערי ספעשיאלטי קא., מיין ארט עמבראידערי, אימפעריאל עמבראידערי, טאראנטא עמבראידערי, נאוועלטי עמבראידערי און נאך איינינע פירמעס.

איך בין א איד בלויז אין שוהל, זאגט אונגארישער דעפוטאט

בודאפעסט, פעברואר, 9, (איטא).

גראף בעטהלען, דער אונגארישער פרעמיער, פאלעמיזירענדיג מיט׳ן אידישען ליבעראלען דעפוטאט, רזשאזעף וואזזאני, האט אויף אים געזאגט, אז ער איז א אידישער פאליטיקער.

וואזזאני האט אויף דעם היינט געענטפערט, אז „איך בין א איד אין שוהל, אבער אויסער׳ן שוהל בין איך א „מאגיאר״, מיין רעליגיאן איז ניט פאר־אנטוואָרטליך פאר מיין פאליטיק.״

דער אונגארישער פרעמיער מאכט זעהר אפט קאמפלימענטען אידען, אין זיין צייטונג „הירלאפ״ אבער נאנץ אפט דרוקט ער אויף פאנדאס ארטיקל לען.

פאליציי מיט ראיאט ביקסען ארויסנעגרופען געגען סטרייקענדע מיינער

נאקדענטאן, פא., פעברואר, 9.

א צוזאמענשטוים צווישען סטרייקענדע קוילען מיינער און באזואכענדע פאליציי איז היינט פארגעקומען. גלייכליפערוויזע איז ניט געקומען צו קיין בלוט פארגיסונג.

ארום זעקס הונדערט סטרייקענדע מיינער האבען מארשירט (ווי די פאליציי ניט איבער) באזואכענט צו דער דייר מאנד וואשערי קוילען מינע.

ווען די פאליציי האט זיך דערפון דערוואוסט, איז די רעזערוו פאליציי באזואכענט מיט ראיאט ביקסען ארויסגעשיקט געווארען געגען די סטרייקער. ביידע צדדים האבען זיך געטראפען ארום דער קוילען מינע.

דער פארשטעהער פון די סטרייקער האט פאר דער פאליציי ערקלערט אז מען פיהרט ארויס קוילען פון דער מינע וועלכע איז געגען דעם סטרייק אפמאך. א קאמיטע פון די סטרייקער צוזאמען מיט פאליציי האט די זאך אונטערזוכט.

אויפ׳ן וועג האבען די סטרייקער באגעגענט צוויי געלאדענע וועגען מיט קוילען פון דער מינע, זיי האבען די קוילען צוגעשאסען.

נאך דער אונטערזוכונג זענען די סטרייקער פרידליך אוועק.

צוויי מערדער הינגעריכטעט איז ווייניפעג

ווייניפעג, פעברואר, 9.

דזשאהן בעקער סטענטאן, 28 יאהר אלט און סטיוו נאזאר, 19 יאהר אלט, זענען דא היינט הינגעריכטעט געווארען.

סטענטאן האט ערמאָרדעט א 70 יאהריגען אלטען מאן מיט א האק און נאזאר האט ערמאָרדעט א „טעקסי דרייווער״ מיט א שטיק אייזען. ביידע מערדער זענען געווען כאצייכענט אלס אלטע ברוטאלע מערדער.

פארטראכט זיך!

פארטראכט זיך ווער עס האט אויפגעבויט די אידישע טאראנטא.

ווער עס האט געשאפען די אידישע געזעלשאפטליכע כאווענונג.

ווער עס האט אויפגעבויט די אינסטיטוציעס, די יוניאנס, די שולען, די בעגעפיס קאסייטס, די פרויען ארגאניזאציעס.

ווער איז איצט טעטיג אין אידיש־געזעלשאפטליכען לעבען.

ווער זענען ווי?

ווער נאך איינער מיינונג זענען די צעהן וואס רעבענען זיך פאר די וויכטיגסטע פיגורען אין אונזער שטאדט?

מיר וועלען דרוקען א קופאן, אויף וועלכען איהר וועט קענען אפגעבען אייער שטימע פאר צעהן פעגשען, וועלכע האבען אפגעגעבען זייער פרייע צייט, ענערגיע, און א טייל פון זייערע לעבען צו פארשענערען און באדייערען דאס אידיש־געזעלשאפטליכע לעבען אין אונזער שטאדט.

יעדער לעזער וועט קענען ארויסשיקען זיין מיינונג און זיין שטימע פאר די זעגעגע וועלכע ער דענקט, אז זיי פארדיענען אלטמענס אנערקענונג.

די קופאנס וועלען געהאלטען ווערען אין די פארמאכטע בריעף. ביז א ספעציעלע קאמיטע וועט זיך צוזאמענקומען און צעהלען די שטימען, נאכדעם ווי דער קאנטעסט וועט זיין פאראיבער.

מאנטאג דרוקען מיר דעם ערשטען קופאן.

מארנען

„זשאבאטינסקי דער אומרוה פון דער ציוניסטישער מאזעגונג״.

פון

מ. קרעמער

מארגען, אין „זשובנאל״.

פאליציי פארבאט שטיינער לעקצ

פאליציי פארבאט.

וויען, פעברואר, 9, (איטא).

די הייגע פאליציי האט היינט פ באטען א לעקציע וועלכע האט געז געהאלטען ווערען אין קאנצערט זאל סטאניסלאוי שטיינער.

שטיינער האט געדארפט ד ווענען זיין פראצעס.

היינט וועט זיין סא

היינט וועט

דער וועטער ביוא האט ערקל אז היינט וועט זיין קאלט, אבער אויף אזוי פיעל אז דער פוועזמ זאל דזיכען ביז צו זיירא. א קאלטע ליע קומט אן פון מערב.

מ״ערע־הייזער

קאמף ביי דער ערשטער ויצונג פון דער אונטערזוכונגס קאמיסיע. — ליבעראלער פאר־זיצענדער ערוועהלט. — פיעלע עדות ארויסגערופען.

אטאוואַ, פעברואר, 9.

גלייך ביי דער ערשטער זיצונג פון דער אונטערזוכונגס קאמיסיע, איז געקומען צו א קאמף צווישען דער רעגיערונג און דער קאמיסיע.

האנס באיוין, דער קאסטאם מיניסטער האט אנאונסירט, אז די רעגירונג האט באשטימט דעם באריהמטען מאנטרעאלער לאיער א. דושאפריאן צו העלפען דער קאמיסיע אין דער ארבייט.

נעגען דער דאזיגער באשטימונג האבען פראטעסטירט די קאנסערוואטיווע מיטגלידער, ערקלערענדיג, אז צו באשטימען א לאיער, וועלכער זאל ארויסהעלפען דער קאמיסיע דארף די קאמיסיע אליין, און ניט די רעגירונג, וועלכע איז לידעקט פאליטיש אין די קלאגען.

נאך לאנגע דיסקוסיעס און דייסרייען איז באשלאסען געווארען, אז דער לאיער וועלכען די רעגירונג האט באשטימט זאל פארטרעטען בלויז דעם רעגירונגס אין די קאמיסיע זאל באשטימען אויהר אייגענעם לאיער, וועלכער זאל איהר העלפען אין דער ארבייט.

ליבעראלער פארזיצענדער ערוועהלט

אלס פארזיצענדער פון דער קאמיסיע איז איינשטימיג ערוועהלט געווארען דער דער ליבעראלער מיטגליער פאר מערסיער פון מאנטרעאל.

די ויצונגען פון דער קאמיסיע צו הען מעהר אויפערקזאמליין איידער די זיצונגען פון פארלאמענט וואו מען זוכט יעצט בלויז צו פארשווענדען צייט אום אפצוציהען די שליסונג פון פארלאמענט.

ביי דער קאמיסיע זענען שוין אויפצהליגע פארשלאגען געמאכט געווארען ווענען דער פיהרונג פון דער אונטערזוכונג און פיעלע עדות זענען געגעבען געווארען וועלכע וועלען עדות זאגען ביי די הויפטגעדיגע ויצונגען.

פאליציי באזואכט די קאסטאם הייזער

אויף א באפעהל פון אטאוואַ האט די „ראיאל מאונטעד פאליס״ איבערגענומען די וואך איבער די קאסטאם הייזער אין מאנטרעאל. ביי יעדע אויר וואך געהאלטען געווארען פון קאסטאם בעאמטע.

דער דאזיגער שריט פון דער רעגירונג גלייכט טען אין אנגענומען געווארען פון דער רעגירונג. אין צוזאמענהאנג מיט דער אונטערזוכונג, וועלכע ווערט יעצט געמאכט איבער די סטענס פלאגען, וועגען די שמוגלערייען וועלכע וועהען דארטען אנגעפיהרט.

די ויצונגען פון דער קאמיסיע דענקט מען וועלען זיך פארציהען אויף עטליכע הדשים.

פאליציי פארבאט שטיינער לעקצ

פאליציי פארבאט.

וויען, פעברואר, 9, (איטא).

די הייגע פאליציי האט היינט פ באטען א לעקציע וועלכע האט געז געהאלטען ווערען אין קאנצערט זאל סטאניסלאוי שטיינער.

שטיינער האט געדארפט ד ווענען זיין פראצעס.

פארטראכט זיך!

פארטראכט זיך ווער עס האט אויפגעבויט די אידישע טאראנטא.

ווער עס האט געשאפען די אידישע געזעלשאפטליכע כאווענונג.

ווער עס האט אויפגעבויט די אינסטיטוציעס, די יוניאנס, די שולען, די בעגעפיס קאסייטס, די פרויען ארגאניזאציעס.

ווער איז איצט טעטיג אין אידיש־געזעלשאפטליכען לעבען.

ווער זענען ווי?

ווער נאך איינער מיינונג זענען די צעהן וואס רעבענען זיך פאר די וויכטיגסטע פיגורען אין אונזער שטאדט?

מיר וועלען דרוקען א קופאן, אויף וועלכען איהר וועט קענען אפגעבען אייער שטימע פאר צעהן פעגשען, וועלכע האבען אפגעגעבען זייער פרייע צייט, ענערגיע, און א טייל פון זייערע לעבען צו פארשענערען און באדייערען דאס אידיש־געזעלשאפטליכע לעבען אין אונזער שטאדט.

יעדער לעזער וועט קענען ארויסשיקען זיין מיינונג און זיין שטימע פאר די זעגעגע וועלכע ער דענקט, אז זיי פארדיענען אלטמענס אנערקענונג.

די קופאנס וועלען געהאלטען ווערען אין די פארמאכטע בריעף. ביז א ספעציעלע קאמיטע וועט זיך צוזאמענקומען און צעהלען די שטימען, נאכדעם ווי דער קאנטעסט וועט זיין פאראיבער.

מאנטאג דרוקען מיר דעם ערשטען קופאן.